

Kestävä matkailu: katsaus tutkimusteemoihin ja -tarpeisiin

Sustainable tourism: A review of research themes and needs

Jarkko Saarinen, professori, Oulun yliopisto, Maantieteen tutkimusyksikkö ja vieraileva professori, Uppsalan yliopisto, Rakennustekniikan ja tuotantotalouden laitos

Tiivistelmä

Kestävyys on yksi matkailututkimuksen keskeisistä tutkimusteemoista ja matkailutalouden kehittämisen tavoitteista. Tämä tekee kestävän matkailun tarkastelusta sekä akateemisesti että matkailupoliittisesti tärkeää. Tässä katsauksessa tarkastellaan kestävän matkailun tutkimuksen keskeisiä teemoja erityisesti Matkailututkimus -lehdessä vuosina 2005–2023 julkaistujen artikkelien perusteella. Tavoitteena on luoda yleiskuva kestävän matkailun tutkimuksen teemoista suhteessa alan kansainväliseen tutkimuskenttään, ja tunnistaa sen avulla nykyisiä ja tulevaisuuden tutkimustarpeita. Matkailututkimus -lehdessä julkaistujen artikkelien perusteella keskeisiä kestävän matkailun tutkimusteemoja ovat olleet: (1) Luonnonsuojelualueiden kestävä matkailu ja sen hallinta; (2) Kestävä matkailu ja lähi-ilmiöt; (3) Kulttuuri, paikallisuus ja yhteisöt kestävässä matkailussa; (4) Ilmastonmuutos ja matkailun kestävyys; ja (5) Maaseutumatkailu ja kestävyys. Näiden teemojen perusteella Matkailututkimus -lehden kestävän matkailun tutkimus on seurannut hyvin aikaansa, ja se on pysynyt temaattisesti kiinni alan kansainvälisessä tutkimuskentässä. Toisaalta Matkailututkimus -lehdessä julkaistujen teemojen osalta on havaittavissa katvealueita suhteessa kestävän matkailun kansainväliseen tutkimukseen. Keskeisin näistä on kestävän matkailun kehittämisen tutkimus luonnonsuojelualuekontekstin ulkopuolella. Lisäksi kansainväliseen kestävän matkailun hallinnon tutkimukseen olennaisesti liittyvät kestävyiden indikaattorien, YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden ja matkailun globaaliin vastuuseen ja oikeudenmukaisuuteen liittyvät tarkastelut pääosin puuttuvat. Tulevaisuudessa matkailun, kestävän kehityksen ja ilmastonmuutoksen poleemisen suhteen lisätutkimukselle on myös tarvetta. Tässä mielessä matkailun kasvun irtikytkentä hiilidioksidipäästöjen kasvusta muodostaa tärkeän tutkimustarpeen.

Avainsanat: kestävä matkailu, kansallisuistot, maaseutumatkailu, ilmastonmuutos, paikallisyhteisöt